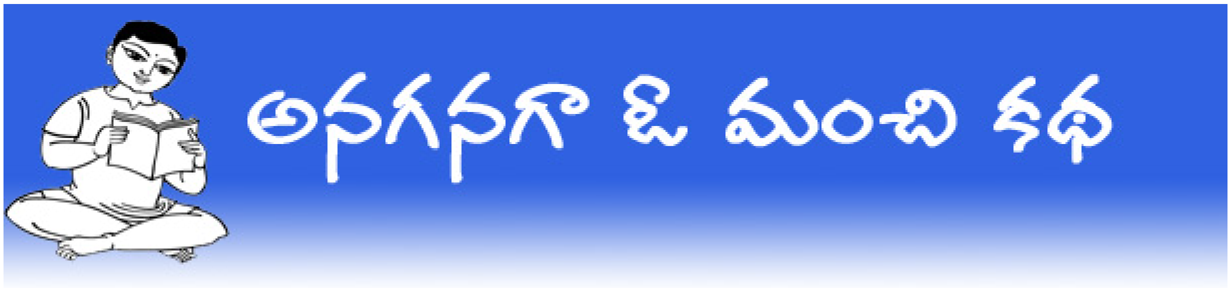

ఉత్తరాల మంట

యన్. ఆర్. చందూర్

(1978 – సెప్టెంబర్ ఆంధ్రజ్యోతి మాసపత్రిక నుంచి)

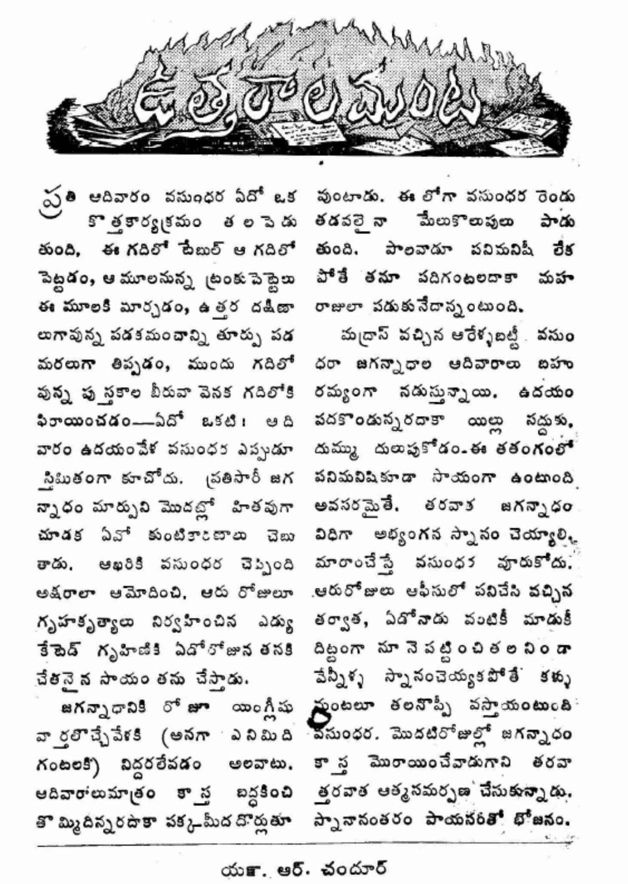

ఉత్తరాల మంట

ప్రతి ఆదివారం వసుంధర ఏదో ఒక కొత్తకార్యక్రమం తలపెడుతుంది, ఈ గదిలో టేబుల్ ఆ గదిలో పెట్టడం, ఆ మూలనున్న ట్రంకు పెట్టెలు ఈ మూలకి మార్చడం, ఉత్తర దక్షిణాలుగావున్న పడకమంచాన్ని తూర్పు పడమరలుగా తిప్పడం, ముందు గదిలోవున్న పుస్తకాల బీరువా వెనక గదిలోకి ఫిరాయించడం—ఏదో ఒకటి! ఆదివారం ఉదయంవేళ వసుంధర ఎప్పుడూ స్తిమితంగా కూచోదు. ప్రతిసారీ జగన్నాధం మార్పుని మొదట్లో హితవుగా చూడక ఏవో కుంటికారణాలు చెబుతాడు. ఆఖరికి వసుంధర చెప్పింది అక్షరాలా ఆమోదించి, ఆరు రోజులూ గృహకృత్యాలు నిర్వహించిన ఎడ్యుకేటెడ్ గృహిణికి ఏడోరోజున తనకి చేతనైన సాయం తను చేస్తాడు.

జగన్నాధానికి రోజూ యింగ్లీషు వార్తలొచ్చేవేళకి (అనగా ఎనిమిది గంటలకి) నిద్దరలేవడం అలవాటు. ఆదివారాలుమాత్రం కాస్త బద్ధకించి తొమ్మిదిన్నరదాకా పక్కమీద దొర్లుతూ వుంటాడు. ఈ లోగా వసుంధర రెండు తడవలైనా మేలుకొలుపులు పాడుతుంది. పాలవాడూ పనిమనిషీ లేకపోతే తనూ పదిగంటలదాకా మహారాజులా పడుకునేదాన్నంటుంది.

మద్రాస్ వచ్చిన ఆరేళ్ళబట్టీ వసుంధరా జగన్నాధాల ఆదివారాలు బహు రమ్యంగా నడుస్తున్నాయి. ఉదయం పదకొండున్నరదాకా యిల్లు సద్దుకు, దుమ్ము దులుపుకోడం-ఈ తతంగంలో పనిమనిషికూడా సాయంగా ఉంటుంది అవసరమైతే. తరవాత జగన్నాధం విధిగా అభ్యంగన స్నానం చెయ్యాలి. మారాంచేస్తే వసుంధర వూరుకోదు. ఆరురోజులు ఆఫీసులో పనిచేసి వచ్చిన తర్వాత, ఏడోనాడు వంటికీ మాడుకీ దిట్టంగా నూనె పట్టించి తలనిండా వేన్నీళ్ళ స్నానంచెయ్యకపోతే కళ్ళుమంటలూ తలనొప్పీ వస్తాయంటుంది వసుంధర. మొదటిరోజుల్లో జగన్నాధం కాస్త మొరాయించేవాడుగాని తరవాత్తరవాత ఆత్మసమర్పణ చేసుకున్నాడు. స్నానానంతరం పాయసంతో భోజనం.

యన్. ఆర్. చందూర్

ప్రతి ఆదివారం వసుంధర ఏదో ఒక కొత్త కార్యక్రమం తలపెడుతుంది, ఈ గదిలో టేబుల్ ఆ గదిలో పెట్టడం, ఆ మూలనున్న ట్రంకు పెట్టెలు ఈ మూలకి మార్చడం, ఉత్తర దక్షిణాలుగావున్న పడకమంచాన్ని తూర్పు పడమరలుగా తిప్పడం, ముందు గదిలోవున్న పుస్తకాల బీరువా వెనక గదిలోకి ఫిరాయించడం – ఏదో ఒకటి! ఆదివారం ఉదయం వేళ వసుంధర ఎప్పుడూ స్తిమితంగా కూచోదు. ప్రతిసారీ జగన్నాధం మార్పుని మొదట్లో హితవుగా చూడక ఏవో కుంటికారణాలు చెబుతాడు. ఆఖరికి వసుంధర చెప్పింది అక్షరాలా ఆమోదించి, ఆరు రోజులూ గృహకృత్యాలు నిర్వహించిన ఎడ్యుకేటెడ్ గృహిణికి ఏడోరోజున తనకి చేతనైన సాయం తను చేస్తాడు.

జగన్నాధానికి రోజూ యింగ్లీషు వార్తలొచ్చే వేళకి (అనగా ఎనిమిది గంటలకి) నిద్దరలేవడం అలవాటు. ఆదివారాలు మాత్రం కాస్త బద్ధకించి తొమ్మిదిన్నరదాకా పక్కమీద దొర్లుతూ వుంటాడు. ఈ లోగా వసుంధర రెండు

తడవలై నా మేలుకొలుపులు పాడుతుంది. పాలవాడూ పనిమనిషీ లేకపోతే తనూ పదిగంటలదాకా మహారాజులా పడుకునేదాన్నంటుంది.

మద్రాస్ వచ్చిన ఆరేళ్ళబట్టీ, వసుంధరా జగన్నాధాల ఆదివారాలు బహురమ్యంగా నడుస్తున్నాయి. ఉదయం పదకొండున్నరదాకా యిల్లు సద్దుకు, దుమ్ము దులుపుకోడం. ఈ తతంగంలో పనిమనిషి కూడా సాయంగా ఉంటుంది. అవసరమైతే, తరవాక జగన్నాధం విధిగా అభ్యంగన స్నానం చెయ్యాలి. మారాంచేస్తే వసుంధర వూరుకోదు. ఆరురోజులు ఆఫీసులో పనిచేసి వచ్చిన తర్వాత, ఏడోనాడు వంటికీ మాడుకీ దిట్టంగా నూనె పట్టించి తలనిండా వేన్నీళ్ళ స్నానం చెయ్యకపోతే కళ్ళుమంటలూ, తలనొప్పి వస్తాయంటుంది వసుంధర. మొదటిరోజుల్లో జగన్నాధం కాస్త మొరాయించేవాడుగాని తరవాత్తరవాత ఆత్మసమర్పణ చేసుకున్నాడు. స్నానానంతరం పాయసంతో భోజనం.

మధ్యాహ్నం టిఫిన్ కి – ఆవడలో, పులిహోరో, మినపసున్నో, కారపుగారెలో – ఫక్తు తెలుగువంటకం తయారు చేసేది వసుంధర. ముందుజాగర్తగల మనిషి కనక జగన్నాధం శనివారం సాయంత్రమే ఆదివారం మొదటాటకి సినీమా టికెట్లు కొని తెచ్చేవాడు. టీ అనంతరం భార్యాభర్తలు సినీమాకి వెళ్ళేవారు. మళ్ళీ సోమవారం ఉదయం నుంచీ జగన్నాధానికి ఆఫీసూ, వసుంధరకి యిల్లు. ఇన్నేళ్ళబట్టి కాపరం చేస్తున్నా వసుంధకకి పిల్లలు కలగలేదు: జగన్నాధానికి తనకి సంతానం లేక పోయిందనే చింత లేదు.

ఆ ఆదివారం ఉదయం వాలుకుర్చీలో కూచుని, గడిచిన రాత్రి విన్న వార్తలు పత్రికాముఖంగా చదువుతున్నాడు జగన్నాధం. తలంటికింకా గంట టైముంది. వసుంధర వంటింట్లో ఉంది. చుయ్ మంటున్నాయి. గారెలో బూరెలో కాని, కొరియా ప్రజల గురించి మనసులో వాపోతున్నాడు జగన్నాధం.

“ఏమండోయ్, యిలా వస్తారూ !" వంటింట్లోనుంచి ఆజ్ఞాపూర్వకమైన ఆహ్వానం.

జగన్నాధం భుజంమీద తువ్వాలేసుకుని, పేపరు చేతబుచ్చుకుని వంటగదిలోకి వెళ్ళేడు.

"చూడండి —— ఈ కబ్బోర్డ్ యిటు పక్కగా జరిపి, బొగ్గులబస్తా ఆ మూల పెడితే, కుళాయి తిప్పుతున్నప్పుడు నీళ్లు బొగ్గులమీద చిందవు."

ప్రస్తుతం కుళాయినీళ్ల వల్ల బొగ్గులు తడుస్తున్నాయా అని జగన్నాధం అడగదలుచుకోలేదు. అదంతా హోమ్ డిపార్టుమెంటుది.

"అయితే బొగ్గులబస్తా ఆ మూలపెట్టమన్నావా?" అని అడిగాడు. ఆదివారాలు అలాటి పనులకి అలవాటుపడ్డ జగన్నాధం.

“ మీరు మోస్తారుటండీ బొగ్గులబస్తా! బట్టలు మసై పాడుపాడుకావూ: మధ్యాహ్నం పనిమనిషి చేత పెట్టిస్తాను. మీ సలహా అడుగుదామని పిల్చాను. "

జగన్నాధం వసుంధర ఆలోచన భేషుగ్గా ఉందన్నాడు.

“ఏమిటా మర్చిపోయిందని పొద్దుట్నుంచీ యిదవుతున్నాను. తోలు పెట్టెలోవున్న ఉత్తరాలకట్టలు బయట పారెయ్యండి. అవి మంటబెట్టి మీకు వేన్నీళ్లు కాస్తాను. ఉత్తరాలతో యిదో గొడవ. అవి ముక్కలుగా చించి వీధిలో పారేసేందుకు వీల్లేదు. ఇరుగూ పొరుగూ ఆ ముక్క లేరుకు చదువుతారేమోనని భయం. అయినా వెధవ ఉత్తరాలు. ఎందుకాచెత్త? మనం పట్నంలో ఉంటున్నామేగాని మనది పట్నవాసపు కాపరంకాదు. ఇంటినిండా చెత్తాచెదారం పోగుచేస్తారు. ఎందుకు చెప్పండి పన్నెండేళ్ల కిందటి ఉత్తరాలు? "గుక్క తిప్పుకోకుండా ఒక భారతం చదివింది.

" కాని ...."అన్నాడు జగన్నాధం.

“కానీ లేదు. అర్ధణాలేదు. రేపు మా మామయ్యగారింటికి పెళ్ళికెళ్లేందుకు నాకు పెట్టెలేదు. తొరగా ఖాళీ చేద్దురూ – మీకు పుణ్యముంటుంది." అన్నది.

"పెట్టె ఖాళీ చేస్తాను. కాని ఉత్తరాలు పరశురామప్రీతిచెయ్యడమెందుకు? ఎక్కడో ఒకచోట కట్టకట్టిపారెయ్, ఎంతైనా ..... ఉత్తరాలు!" అని సమాధానపరచబోయాడు జగన్నాధం.

“నాలిక గీసుకుంటారా! అందుకూపనికిరావు. వెనక ఆ అలమారులో పుస్తకాలు పెడితే, ఏమయాయో చూశారుగా! చెదపురుగులకి సమర్పించే బదులు ఒక కాగెడు నీళ్ళు కాచుకోడం మంచిది కాదూ?"

జగన్నాధం బిక్క మొహం పెట్టాడు. వసుంధరకి నిజంగా దుర్బుద్ధి పుట్టింది. ఇంట్లో కట్టెపుల్లలుండగా పాత ఉత్తరాలు కావల్సివచ్చాయా నీళ్ళు కాచేందుకు? దహనకాండలో తను తటస్తంగా వుండగోరి, వాలుకుర్చీలోకొచ్చి కూచున్నాడు జగన్నాధం. చటాలున జీన్ క్రిస్టోఫర్ జీవితఘట్టమొకటి స్ఫురణకివచ్చింది.

రోమెన్ రోవా సృష్టించిన జీన్ క్రిస్టోఫర్, రీన్ హార్టు దంపతులకు స్నేహితుడవుతాడు. ముగ్గురి మధ్యా అరమరికలు ఉండవు. కాని, ఊసుపోని ఊళ్ళవాళ్ళకి వీరి పవిత్రబాంధవ్యం గిట్టక, రీన్ హార్టు సతిమీద అపవాదు కల్పించి, ఆకాశరామన్న ఉత్తరాలు ముగ్గురికీ రాస్తూంటారు. ఎవరికివారు మిగతా యిద్దరికీ ఎలా చెప్పడమా అని మధనపడి ఒక రోజున కుండ బద్దలుకొడతారు. ప్రజలు చల్లిన కల్మషంవల్ల వీరి స్నేహలతకప్పుడే పురుగుపట్టింది. "ఆ ఉత్తరాలు విప్పకుండా పొయ్యిలోకి గిరవాటు వేసే ఆత్మబలం మనకి లేక పోయింది. కనక విడిపోదాం" అంటూ క్రిస్టోఫర్ తప్పుకుంటాడు.

జగన్నాధానికి క్రిస్టోఫర్ అంశ ఏ మాత్రమూ లేదు. అతని శక్తిలో సహస్రాంతం కూడా లేదు. కాని ఉత్తరాలు కాల్చడం గురించి ఎప్పుడు ఎక్కడ విన్నా, ఈ ఘటన బుర్రలో మెదులుతుంది. వసుంధర చుంయ్ మనిపించడం పూర్తిచేసి, తన దగ్గరకొచ్చినప్పుడు ఈ కథ చెప్పాడు జగన్నాధం.

"నిజమె – లోకులు కాకులు. క్రిస్టోఫరు ఎంత గొప్పవాడు !" అంది వసుంధర. శ్లాఘించడం పూర్తయిందో లేదో, "ఉత్తరాలకట్టలు యింకా బయట పడెయ్యలేదేం?" అంది.

జగన్నాధం వివర్ణుడయాడనొచ్చు: నిశ్చేష్టుడయాడనొచ్చు; కత్తివాటుకి రక్తపుచుక్క లేదనొచ్చు. ఈలోగా ఉత్తరాలకట్టలు సతీమణి పెల్లగించింది.

వసుంధరకెందుకో ఆ ఉత్తరాల్లో దాచుకోదగ్గ పరిమళం లేదని నమ్మకం. జగన్నాధం తనను పెళ్లాడటానికి పూర్వం కమల, విమల అను యిద్దరు అమ్మాయిల్ని ప్రేమించాడు. వాళ్లిద్దరూ అప్పాచెల్లెళ్లు కారు. కమలని ప్రేమించి, ఆ ప్రేమలో పల్టీకొట్టి, కమలని మరిచేందుకు విమలని ప్రేమించి, అగ్గిబరాటాలాటి విమలని పెళ్లాడే ధైర్యంలేక తనకోసం చెయ్యి చాచాడు. వసుంధరకి కమలా విమలల చరిత్ర తేదీలతో సహా తెలుసు. కాపరానికొచ్చిన కొత్తరికంలో జగన్నాధం తన రోమాన్సులు రోజుకుంటూ రోజుకుంటూ చెబుతున్నప్పుడు తను కొద్దిగా ఈర్ష్యపడేది. అదైనా గడిచిన దానికోసం కాదు. భర్తకి ముందెన్నడూ చపలత్వం కలగకూడదని.

కాస్త తెలివిగల ఆడదాని చెప్పు చేతల్లో మసులుకునేందుకు జగన్నాధం లాటిమనిషి యిట్టే వొప్పుకుంటాడు. జీవితంలో నిస్సారత ఏర్పడి స్మృతుల మీద బతికేకాలంలో, ఒక్కొక్క సాయంత్రం జగన్నాధం కమలా విమలల రోమాన్సు నేమరేస్తూంటే వసుంధర వోపిగ్గా వినేది. 'అనగా అనగా రాజు – ఆ రాజుకి ఏడుగురు కొడుకులు' అంటూ కొడుకు కథ చెబుతూంటే తల్లి ఎంత నిదానంగా వింటుందో, అలా వినేది. భార్యల్లో ఈ మాతృత్వపు ఛాయే లేకపోతే మొగాళ్ళు బతకగలరా?

కమలా విమలలు జగన్నాధానికి ఉత్తరాలు రాయలేదు. ఆ విషయం వసుంధరకి స్పష్టంగా తెలుసు. ఈ యిద్దర్నీ కాక జగన్నాధం మరొక స్త్రీని కన్నెత్తి చూసివుండడు. అలాటి చిల్లర ప్రణయమేదైనా జరిగివుంటే, యింత కాలం తనతో చెప్పకుండా దాచగలడా?

1935 నుంచి 1944 దాకా సంవత్సరాల ప్రకారం కట్టలు. ఎవరెవరో ఎక్కడెక్కడివాళ్లో రాసినవి. ఆ మనుషులిప్పుడెక్కడున్నారో ఏమయారో తెలీదు. పెద్ద పెద్ద ఉత్తరాలు, జగన్నాధమూ రాసేవాడు, వాళ్ళూ రాసేవారు. తాము చదివిన పుస్తకాలూ, చూసిన తమాషాలూ, తిరిగిన ప్రదేశాలు. జీవితాదర్శాలపట్ల తమ ఆమూల్యాభిప్రాయాలూ యిలాటివన్నీ రాసుకునేవారు. జీవితం మారుతుంది; అభిప్రాయాలు మారుతాయి. మనుషులు మారుతారు; కాని స్మృతులు చెరక్కుండా నిలుస్తాయి.

వసుంధర కట్టలు జగన్నాధం ముందు పెట్టింది. అక్కడక్కడ కొన్ని మచ్చుకి తీసిచూడటం మొదలెట్టాడు జగన్నాధం. ముప్ఫయిల్లో తను ఎన్ని ఘనకార్యాలు చెయ్యగలనని అనుకున్నాడు. 1938 లో ప్రపంచం మీద ప్రేమ, మనుషులపట్ల సహనం, బాధితులందే కరుణ – ఏ స్త్రీకీ తను అందకుండా పెద్ద పెద్ద డిగ్రీలు సంపాయించి, యింగ్లండూ

అమెరికా వెళ్లి వచ్చి ... అబ్బో చాలా చేదామనుకున్నాడు. కలలన్నీ పూస్తాయా? లోకాన్ని ఉద్ధరించాలనే తపన ఒక పక్క పీకుతూంటే, 'నిన్ను నువ్వు తెలుసుకో' అనే తత్వం మరోపక్కకి లాగేది ఆ రోజుల్లో.

భార్యాభర్తలిద్దరూ కాసేపు ఉత్తరాలు చదువుకు జ్ఞాపకాలు నమిలారు. ఈ ఉత్తరాలన్నీ జగన్నాధం వికసిత జీవన ప్రధమదశకి ప్రతిబింబాలు. అప్పుడప్పుడు వసుంధర ముడతలుపడే జగన్నాధం నుదుటిమీది చెమటబొట్లు చూసి తనీ ఉత్తరాలకట్టలు మంటబెడతాననే మంకుపట్టుపట్టడం పొరబాటా అని సందేహించేది. కాని వసుంధరలాటి ఆడవాళ్ళు తాము తలబెట్టిన పని చేసి తీరుతారు. తమది తప్పని రూఢి ఐతే మూడు రోజులపాటు ఏడవనన్నా ఏడుస్తారుగాని, ప్రారంభించిన పని మధ్యలో ఆపరు.

జగన్నాధం బతిమాలినా, వద్దని ఘట్టిగా అన్నా, వసుంధర ఉత్తరాలు మంటబెట్టి నీళ్ళుకాచడం మానేది. కాని జగన్నారం అలా అడగడు. వసుంధర వాదంలో తనకి బాధ కలిగించే నిజం ఉందని భావించాడు. "పాత గుడ్డలు పారేస్తాం, పాత వస్తువులు పారేస్తాం. పాతపత్రికలు పారేస్తాం. కాని ఎందుకూ కొరగాని పాత జ్ఞాపకాలు ఆ తోలు పెట్టెనిండా ఎందుకు?" అని అడిగింది, వసుంధర. సర్జన్ రోగి మంచికే కోస్తాడు; కాని, ఏడవకుండా రోగి ఉండగలడా?

ఆ ఉత్తరాలమంట చూస్తున్నంత సేపూ జగన్నాధానికి కళ్ళు చెమర్చడమే కాదు. కన్నీళ్లు కూడా కారాయి. వసుంధర చూస్తుందేమోనని సిగ్గుపడ్డాడు. నీళ్ళు సలసలకాగాయి. అభ్యంగన స్నానం సమాప్తి అయింది.

పాయసం వడ్డిస్తూ వసుంధర అంది! "ఏమండీ మీకు చిన్నప్పుడెప్పుడైనా భోగిపళ్లు పోశారా మీ అమ్మగారు?" అని.

"ఏం. నీకు పొయ్యాలని ఉందా?"

"అందుకు కాదు, ఆ ఉత్తరాలమంట చూస్తున్నంత సేపూ నాకు భోగిమంటలు జ్ఞాపకం వచ్చాయి."

వసుంధరకి భోగిమంటలెందుకు జ్ఞాపకంవచ్చాయో జగన్నాధం అడగనూలేదు, ఆమె చెప్పనూ లేదు.

ఆదివారంనాటి ప్రోగ్రాం ప్రకారం నాలుగు గంటల వేళ కారపుగారెలు తిని సినీమాకి బయలుదేరారు.

సీజర్ అండ్ క్లియోపాత్రా పిక్చర్లో ఐగుప్తీయ పండితుడు థియోడిటస్ అలెగ్జాండ్రియా గ్రంథాలయం కాపాడమని సీజర్ కాళ్ళా వేళ్ళాపడతాడు. మనుషులు పుస్తకాలసాయంతో కలలు కనడం మాని జీవించాలనీ, భూతకాలపు బూడిదలో నుంచి భవిష్యత్తు మొలుస్తుందనీ పలికే రోమన్ వీరుడికి బర్బరులచరిత్రలు తగలబడటం ఒక లెఖ్ఖా – తన సేనలు సంరక్షించుకోవాలిగాని! "పాతవన్నీ తగలడవల్సిందే' అంటాడు సీజర్.

అప్పుడు వసుంధర జగన్నాధం చెయ్యి తన చేతిలోకి తీసుకుని వేళ్లు నొక్కింది. ఒక్కసారి తలపక్కకి తిప్పి జగన్నాధం భార్యని చూశాడు. చెంపలు తళతళలాడుతున్నాయి. కాని ఆమె మనసంతా పిక్చర్ మీదనే!

ఆ రాత్రి జగన్నాధానికి వసుంధరలో ఎన్నో కొత్త అందాలు కనిపించాయి.

COMMENTS